

Ντίνα Μιχαηλίδου: «Πρέπει να αναζητάμε τις αλήθειες μας για να λυτρωθούμε»

 praximag.gr/ntina-michailidou-prepi-na-anazitame-tis-alithies-mas-gia-na-lytrothoume/

March 12, 2019

Πρώτες μέρες του Μάρτη, η ατμόσφαιρα ήδη μυρίζει άνοιξη κι ας έχει ακόμα τσουχτερό κρύο στη Θεσσαλονίκη. Φτάνω πρώτη στο ραντεβού μας, ακριβώς την ώρα που δύει ο ήλιος, σ' ένα καφέ δίπλα στο Βασιλικό Θέατρο, με θέα όλη την παραλία. Η κ. **Ντίνα Μιχαηλίδου** φτάνει μετά από λίγο και είναι όπως την είχα στο μυαλό μου. Απλή, λιτή, χαμογελαστή και πολύ περιεκτική στα λεγόμενά της. Διαγράφοντας μια πορεία 25 χρόνων στο χώρο της υποκριτικής, είναι γνωστή για τις ερμηνείες της τόσο στη μικρή και μεγάλη οθόνη, όσο και στο σανίδι. Η φετινή χρονιά, τη βρίσκει στα γυρίσματα της επιτυχημένης σειράς του ANΤ1, «Η επιστροφή», αλλά και στο Βασιλικό Θέατρο να πρωταγωνιστεί στο έργο του Ουαζντί Μουαουάντ, «Πυρκαγιές», το οποίο σκηνοθετεί η Ιώ Βουλγαράκη. Με αφορμή το ρόλο της Ναουάλ στο έργο του πολυβραβευμένου, Λιβανοκαναδού συγγραφέα, βρέθηκα μαζί της για να μιλήσουμε για την παράσταση και την ηρωίδα που ενσαρκώνει.

Πώς δουλέψατε με τους συνεργάτες σας πάνω στο έργο και πόσο καιρό σας πήρε η ολοκλήρωσή του;

Έχουμε ξεκινήσει από τις 13 του Νοέμβρη τις πρόβες και μας πήρε αρκετό χρόνο για να το ολοκληρώσουμε. Είναι δύσκολο έργο και πολύπλοκη η προσέγγιση της κ. Βουλγαράκη, πάνω σε αυτό. Δεν ήθελε ένα έργο που να εκρήγνυται από συναισθηματισμούς και συναισθήματα. Ήθελε τα πράγματα να βρίσκονται σε τέτοια

αιχμή, ώστε ο θεατής ν' απολαμβάνει τα γεγονότα και να μπορεί παράλληλα να σκέφτεται. Αυτή την αίσθηση έχω εγώ, από τον τρόπο της διδασκαλίας της. Μας έλεγε ότι χρειάζεται ένα μέτρο, μίαν αρμονία. Αυτό, βέβαια, δεν ήταν πάντα εύκολο και περάσαμε από διάφορες διακυμάνσεις. Εγώ, προσωπικά, πέρασα από αυτές, ιδίως λόγω του διπλού ρόλου μου (Ναουάλ και γιαγιά της Ναουάλ), γιατί έπρεπε να υπάρχει ένα σημείο από το οποίο ξεκινούσα υποκριτικά, χωρίς να ξεφεύγω από αυτό.

Έχουν γίνει αλλαγές στο πρωτότυπο κείμενο του Ουαζντί Μουαουάντ;

Όχι, καμία. Μόνο ορισμένα κοψίματα έγιναν, τα οποία ήταν απαραίτητα. Ήδη το έργο, όπως διαμορφώθηκε, έχει μεγάλη διάρκεια. Περίπου δύο ώρες και είκοσι λεπτά.

Στην παράσταση, παρατηρείται έντονη η δόση χιούμορ. Γιατί υπάρχει αυτό σ' ένα -κατά τ' άλλα- δραματικό κείμενο;

Δεν έχει να κάνει με την ανάγκη του Μουαουάντ να αστειευτεί, οπωσδήποτε. Νομίζω, είναι λογικό μέσα στα πλαίσια μιας πραγματικότητας να υπάρξουν και 1 ή 2 ήρωες που διαθέτουν χιούμορ. Συνήθως, πολλοί άνθρωποι γύρω μας έχουν χιούμορ, αλλά δεν το παρατηρούμε και πολλές φορές αυτό δε γίνεται εμφανές από το τι λένε, αλλά από τον τρόπο που το λένε. Το μυστικό, πιστεύω, κυρίως στον κ. Κάφκα (γιατί αυτός κάνει κυρίως χιούμορ στην παράσταση), είναι το ότι δεν κάνει πλάκα. Λέει τα πράγματα με τέτοιο τρόπο και τα βλέπει από τέτοια σκοπιά που προσδίδει και χιούμορ.

Ποια είναι τα βασικά ζητήματα που τίγονται στο έργο;

Καταρχάς, η ουσία της ανθρώπινης φύσης και η αγριότητά της. Ερωτήματα, όπως, «Γιατί κάνουμε πολέμους;» και «Γιατί ζούμε σχεσιακούς πολέμους;». Είναι η φύση του ανθρώπου αυτό που ψάχνει να βρει ο Μουαουάντ, ο οποίος κατά την

προσωπική μου εκτίμηση έχει μια μεγάλη πληγή μέσα του. Προέρχεται από μία χώρα που αγαπούσε πολύ –γιατί φαίνεται πως είναι πατριώτης- και αναγκάστηκε να «ξεριζωθεί» από αυτή. Αυτό και σε μένα θα δημιουργούσε μια πληγή και ένα αιώνιο «γιατί;». Αυτό το «γιατί» εισπράττω εγώ από το κείμενό του. Από εκεί και πέρα, θίγεται το έρωτημα του ποιοί είμαστε και από που προερχόμαστε. Υπάρχει πολύς κόσμος γύρω μας που δε γνωρίζει από που προέρχεται. Το ίδιο πραγματεύεται και αυτό το έργο. Ποια είναι αυτή η γυναίκα και αυτά τα παιδιά; Ήταν η μητέρα τους και δεν ήξεραν ποια είναι. Η σιωπή της υπάρχει και μέσα σε όλους μας, όταν αποφασίζουμε να κρύψουμε κάτι που δεν αντέχουμε και δε μας επιτρέπεται να μοιραστούμε. Ακόμα, η απελευθέρωση και η λύτρωση που μόνο η αγάπη μπορεί να δώσει. Η αγάπη έχει έναν τρόπο να σε κάνει να βλέπεις τα πράγματα μακροσκοπικά. Η γιαγιά της Ναουάλ της λέει στην αρχή του έργου: «Να διαβάσεις, να μορφωθείς, να μάθεις να σκέφτεσαι». Όταν μπορείς ν' αγαπάς βλέπεις τα πράγματα αλλιώς. Όταν μπορείς ν' αγαπάς και να σκέφτεσαι βλέπεις τα πράγματα από πολύ ψηλά. Τους δίνεις άλλη έκταση και μπορείς να φτάσεις στη λύτρωση. Αυτό έκανε και η Ναουάλ...

Υποδύεστε τη Ναουάλ, το κεντρικό πρόσωπο της ιστορίας. Μπορείτε να κάνετε μία σκιαγράφιση της προσωπικότητάς της; Εντοπίζετε κοινά και διαφορές με τη δική σας;

Δεν ξέρω αν έχω κοινά με τη Ναουάλ. Αυτή η γυναίκα είναι ένα μυστήριο για μένα, όπως και κάθε ρόλος. Μπορώ να βγάλω το όραμα του εκάστοτε σκηνοθέτη επί σκηνής και να προσθέσω ότι μπορώ δικό μου μόνο. Η Ναουάλ πιστεύω πως άλλαξε την εποχή της, το σκεπτικό του λαού της και καθιερώθηκε στη συνείδησή του ως ηρωίδα, ως σκεπτόμενο άτομο. Σκότωσε μία μόνο φορά. Συνειδητά. Το έκανε για να υπερασπιστεί το δίκιο των ανθρώπων. Το πλήρωσε, όμως, πολύ ακριβά. Ήταν πραγματικό θαύμα που επέζησε. Θα μπορούσε να έχει πεθάνει μόνο από τα βασανιστήρια.

Οποιοσδήποτε ήρωας, είτε αυτός είναι η Ναουάλ, είτε η Σούχα Μπεχάρα στην οποία βασίζεται το έργο, είτε ο Τσε Γκεβάρα, είναι πολύ δύσκολο να κατανοηθεί. Είναι, όμως, αυτός που «σπάει τον τοίχο» για να περάσουν όλοι οι υπόλοιποι. Αυτό είναι και η Ναουάλ. Ένας άνθρωπος πέρα απ' το ανθρώπινο, ο οποίος προηγείται για ν' αλλάξει μια ολόκληρη πατρίδα.

Η Ναουάλ, ύστερα από μία αποκαλυπτική δίκη, επιλέγει να μείνει σιωπηλή μέχρι το τέλος της ζωής της. Είναι αυτή η καταλληλότερη αντίδραση, κατά τη γνώμη σας, μετά από τις αλήθειες που βγήκαν στο φως; Εσείς πώς θα πράττατε στη θέση της;

Δεν μπορώ να κρίνω την αντίδραση ενός άλλου ανθρώπου. Παρ' ότι είναι μυθοπλαστικός ο χαρακτήρας είναι τόσο καλά δομημένος, που μοιάζει αληθινός. Η Ναουάλ, νομίζω, πως αν μιλούσε θα έκανε ή θα εισέπραττε περισσότερο κακό και δεν το άντεχε. Όσο καιρό έμεινε σιωπηλή, σκεφτόταν. Δε μπορούμε να ξέρουμε το τι, αλλά βρήκε τον τρόπο να αντιμετωπίσει την όλα κατάσταση και να φέρει τη λύτρωση για την ίδια, αλλά και για τα τρία παιδιά της.

Εγώ είμαι παρορμητική σε σχέση με τη Ναουάλ. Πιστεύω πως τα πράγματα πρέπει να λέγονται στην ώρα τους. Απλά, καμιά φορά, αυτό τρομάζει και πληγώνει τους άλλους. Είχε πονέσει πολύ η ίδια, για να ρισκάρει να πονέσει κάποιον άλλο. Ήξερε τι σημαίνει πόνος σε όλα τα επίπεδα. Εγώ στη θέση της δε ξέρω τι θα έκανα. Μπορεί και το ίδιο. Όταν έχεις πληγωθεί τόσο βαθιά, σκέφτεσαι πολύ το επόμενο σου βήμα. Η ηρωίδα αποφασίζει να αποκαλυφθεί στα παιδιά της μέσα από τη διαθήκη της. Συμφωνείτε με αυτή την επιλογή;

Νομίζω πως δεν ήθελε ν' αναφερθεί ποτέ ξανά σε αυτά τα γεγονότα. Είχε αποφασίσει πως μετά το τέλος της ζωής της θα έδινε στα παιδιά της στοιχεία για να μπορέσουν να την καταλάβουν. Να μάθουν γιατί δε μπορούσε να αγαπήσει ούτε αυτά, ούτε κανέναν άλλο. Τους έδωσε την επιλογή ν' αποφασίσουν αν θα παραμείνουν θυμωμένα ή αν θα την κατανοήσουν για να λυτρωθούν από αυτό.

Στο έργο ακούγεται η φράση «Δεν υπάρχει πια χρόνος· είναι σαν μια κότα που της έκοψαν το κεφάλι». Θα θέλατε να μου τη σχολιάσετε;

Ο χρόνος είναι σαν τον πίνακα του Μαγκρίτ, με τίτλο «Η Μνήμη». Απεικονίζει μία γυναίκα που αιμορραγεί από τη μία πλευρά του κεφαλιού. Αυτό βιώνει και η Ναουάλ. Γι' αυτήν ο χρόνος είναι κακό, είναι βία, είναι θάνατος. Όταν κόβεις το λαιμό μιας κότας, αυτή συνεχίζει και τρέχει ενώ αιμορραγεί. Αυτό υπαινίσσεται και στο έργο ο συγγραφέας.

Τα παιδιά της Ναουάλ, μετά το θάνατό της, ανακαλύπτουν πράγματα γι' αυτή που τους ανατρέπουν τα μέχρι τώρα δεδομένα της ζωής τους. Τελικά, πρέπει να αναζητάμε τις αλήθειες μας ή είναι προτιμότερο κάποια πράγματα να μη τα μαθαίνουμε ποτέ;

Θεωρώ πως πρέπει να την αναζητάμε, γιατί μας λυτρώνει. Το λέω αυτό, γιατί, μέσα από τη συστημική έχω ανακαλύψει πως οτιδήποτε μένει κρυμμένο, βγαίνει στο φως και το πληρώνουν οι επόμενες γενιές. Η φράση «αμαρτίες γονέων, παιδεύουσι τέκνα» είναι μεγάλη αλήθεια. Γι' αυτό πιστεύω πως όσο οδυνηρό κι αν είναι ένα μυστικό, πρέπει ν' αποκαλύπτεται κι ας το πληρώσουμε. Το σύμπαν και ο χρόνος δεν ελέγχονται, δεν αστειεύονται.

Με ποιο προβληματισμό θα θέλατε να φύγουν οι θεατές από την παράσταση;

Θα ήθελα να σκεφτούν αυτά που σκεφτόταν και η Ναουάλ. Την αγάπη. Τη συμπόνια για τους γύρω μας. Τη συμπάθεια. Είμαστε άνθρωποι και πρέπει να μάθουμε να σκεφτόμαστε με αγάπη. Αν το καταφέρουμε αυτό, ο απέναντι δεν θα είναι ποτέ εχθρός μας. Πρέπει να βρούμε τρόπους να συμμαχήσουμε, να συνεννοηθούμε και να συμπράξουμε. Όταν φτάσουμε στο όριο του συλλογικού ασυνειδήτου, τότε μόνο θα μπορέσουμε να ζήσουμε καλύτερα.

Συνέντευξη στη Δάφνη Τσάρτσαρου